

ביאורים

מדוע יסוד החסידות ושוורש העבודה הוא לדעת מהי מגמת החיים שלי?

לכל מעשה שאנחנו עושים יש רצון שעומד מאחוריו. הרצונות שלנו הם אלה שגורמים לנו לקום בבוקר (או לא לקום) והם אלה שיניעו אותנו לטוב ולרע. תפקיד האדם הוא לרומם את הרצון שלו. להתנתק מהרצונות הנמוכים של תאוות וכבוד ולהתחבר לרצונות טהורים וזכים החפצים בעשיית טוב בעולם. ככל שהאדם ירומם את רצונו, כך כל מעשיו יתרוממו. הוא יעשה יותר מעשים טובים, והם יהיו בדרגה אחרת לגמרי - אם אדם לומד תורה כדי למצוא חן בעיני אחרים, זה ממש לא כמו לימוד תורה לשמה.

יסוד החסידות ושוורש העבודה הוא להתחבר לרצון האמיתי שלנו. למגמה של חיינו.

מהי המגמה שלנו? להתדבק בבורא עולם. להיות קרובים אליו ולהינות מזיו שכניתנו. כשאנחנו זוכרים שזוהי המגמה שלנו, כל מעשה שאנו עושים מקבל אור אחר. בנתינת צדקה לעני איננו רק עוזרים לאדם מסכן, אנחנו מגיעים לדבר שהוא הרבה יותר מכך - לדבקות בשכינה.

כשנתחבר לרצון האמיתי שלנו, נבין שהדבר שאותו אנחנו באמת רוצים הוא דבקות בבורא עולם, בטוב האין-סופי. נבין שכל דבר אחר שאולי חשבנו שהוא טוב, הוא כלל לא טוב.

אמנם לדבקות הזאת נגיע בצורה מלאה רק בעתיד, בעולם הבא. אך העתיד משפיע על ההווה. כשאנחנו עושים מעשה שעתיד להביא אותנו לדבקות, הוא מביא אותנו לדבקות בבורא עולם כבר בעת העשייה וכבר אז אנחנו חיים בעולם טוב יותר. כבר אז אנחנו כביכול חיים קצת בעולם הבא.

זוהי בעצם כל עבודתנו בעולם הזה - להתדבק בבורא עולם. תפקיד המצוות, ותפקיד ההתמודדות עם הניסיונות הם דבקות בשכינה, וכדברי הרמח"ל - להיות מואר 'באור החיים'.

הרחבות

• חובת האדם להידבק בה'

וכל זולת זה שייחשבוהו בני האדם לטוב אינו אלא הבל ושווא נתעה. הרמח"ל בונה בדבריו כמה קומות להבנת חובת האדם בעולם: ההתענגות על ה', הדבקות בו יתברך בכל מה שהוא טוב ולקחת כל ענייני העולם לטובה לצורך העולם הבא. בעניין הדבקות מבוואר כי רק הדבקות בה' היא הטוב האמיתי, וממילא רק על ידיה האדם יכול להתענג באמת, וכל היתר אינו אלא 'הבל ושווא נתעה'.

הרב קוק מבין מכך שכדי לזכות לדבקות האלוהית העליונה שעליה מדבר הרמח"ל צריך שני דברים: א. "שהדבקות האלהית הזאת בעצמה תהיה משוערת (נתפסת) בקרבנו בצורתה הטהורה מכל שמץ איגואיזמוס (אגואיזם) נשפלי". כלומר הדבקות פונה אל הבורא ולא חלילה לטובת האדם. ב. לרומם את תפיסתו של האדם מראיית טוב אנושי אל טוב אלוהי "צריך שיעלה את כל מה שחשבוהו בני אדם לטוב שיהיה באמת טוב" [אורות הקודש ג, עמ' קסז].

פרק א - בבאור פלל חובת האדם בעולמו

הראשית עבודת ה': בירור חובת האדם ותכליתו

בריאת האדם - כדי להתענג על ה' בעולם הבא

האמצעים לכן רק בעוה"ז הם המצוות

השלמות - רק הדבקות בה'

עמל האדם ועמידה בניסיונות העוה"ז

השגת השלמות לפי מידת העמידה בניסיון

יסוד^ו החסידות ושרש העבודה התמימה הוא - שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, ולמה צריך שישים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל כל ימי חייו.

והנה, מה שהורונו החכמים זכרונם לברכה הוא, שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכניתו, שזהו התענוג האמיתי והעדון הגדול מכל העדונים שיכולים לימצא. ומקום העדון הזה באמת הוא העולם הבא, כי הוא הנברא בהקנה המצטרפת^ו לדבר הזה, אך הדרך כדי להגיע אל מחוז הפצנו זה, הוא זה העולם. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (אבות ד, טז), "העולם הזה דומה לפרוודור בפני העולם הבא".

והאמצעים המגיעים^ו את האדם לתכלית הזה, הם המצוות אשר צננו עליהן האל יתברך שמו. ומקום עשיית המצוות הוא רק העולם הזה. על פן הושם האדם בזה העולם בתחלה, כדי שיעל ידי האמצעים האלה המזדמנים לו כאן יוכל להגיע אל המקום אשר הוכן לו, שהוא העולם הבא, לרוות שם בטוב אשר קנה לו על ידי אמצעים אלה. והוא מה שאמרו זכרונם לברכה (עירובין כב ע"א), "היום לעשותם (דברים ז, יא) ומחר לקבל שכרם".

וכשתסתכל עוד בדרך תראה, כי השלמות האמיתי הוא רק הדבקות בו יתברך, והוא מה שהיה דוד המלך אומר (תהלים עג, כח), "ואני קרבת אלהים לי טוב", ואומר (שם כז, ד), "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתתי בבית ה' כל ימי חיי" וכי. כי רק זה הוא הטוב, וכל זולת זה^ו שייחשבוהו בני האדם לטוב אינו אלא הבל ושווא נתעה. אמנם לשיזכה האדם לטובה הזאת, ראוי שיעמל ראשונה וישתדל ביגיעו לקנותה, והיני, שישתדל לדבק בו יתברך בכח מעשים שתולדתם זה הענין^ו, והם הם המצוות.

והנה שמו הקדוש-ברוך-הוא לאדם במקום שרבים בו המרחיקים אותו ממצו יתברך, והם הם התאוות החמירות, אשר אם ימשך אחריהן הנה הוא מתרחק והולך מן הטוב האמיתי, ונמצא שהוא מושם באמת בתוך המלחמה החזקה, כי כל ענייני העולם, בין לטוב בין למוטב, הנה הם נסיונות לאדם. העני מצד אחד והעשר מצד אחר, כענין שאמר שלמה (משלי ל, ט), "פן אשבע וכחשתי ואמרת מי ה', ופן אורש^ו וגנבת" וגו', השלוח מצד אחד והיסורין מצד אחר, עד שנמצאת המלחמה אליו פנים ואחור.

ואם יהיה לבן חיל וינצח המלחמה מכל הצדדין, הוא יהיה האדם השלם אשר יזכה לדבק בבוראו יצא מן הפרוודור הזה ויפנס בטרקלין ליאור באור החיים, וכפי השעור אשר פבש את יצרו ותאוותיו ונתרחק מן המרחיקים אותו מהטוב ונשתדל לדבק בו - פן ישיגהו וישמח בו.

יסוד - הבטיס. בהקנה המצטרפת - בצורה שמתאימה. המגיעים - המביאים. זולת זה - דבר אחר. שתולדתם זה הענין - שמביאים לידי הדבקות. ופן אורש - פן אהיה רש.